

Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse

Oslo 5/3-24

Høringssvar – forslag om endring i forskrift om undervisnings- og forskerstillinger og rekrutteringsstillinger

Innledende kommentarer

Norsk Tjenestemannslag (NTL) ønsker å gi Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (HK-dir) innspill til arbeidet med endring i forskrift om undervisnings- og forskerstillinger og rekrutteringsstillinger. Våre innspill er utarbeidet i nært samarbeid med våre organisasjonsledd i sektoren.

Tydeliggjøring av førstelektor/dosentstigen

Det er positivt at karrierestigen som starter med førstelektor får en tydeligere profil mot utviklingsarbeid. Litt vage formuleringer i dagens forskrift har gjort at søknader om førstelektoropprykk har blitt svært ulikt behandlet, og litt for ofte primært behandlet etter rene forskningskriterier.

Åpning for å søke overgang mellom stigen

Det er svært positivt at forslaget til ny forskrift nå igjen åpner for å søke om opprykk mellom de to stigen. Ansatte i sektoren har gjerne karrierer over ~40 år, og det er utelukkende positivt både for den enkelte ansatte, institusjonene og samfunnet at det i løpet av den tiden er mulig for den enkelte å skifte retning på og/eller felt for sin vitenskapelige aktivitet. Et system som lukker for endring blir stivt og tungrodd og fører til mye bortkastede personalressurser.

Vi skulle derimot ønske at både denne justeringen og andre endringer ble gjort nasjonalt, slik at vi ikke får store ulikheter ved ulike institusjoner. Dette gjelder også andre grep hvor institusjonene får økt anledning til å legge inn egne kriterier. Vi er skeptiske til en utvikling hvor en førsteamanuensistittel eller professortittel kan representere svært ulike kompetanser ved ulike institusjoner.

Opprykk fra universitetslektor til førsteamanuensis

Det foreslås nå at universitetslektorer ikke lenger skal kunne få opprykk til førsteamanuensis. Dette er alvorlig av flere grunner. Først noen prinsipielle innvendinger.

i) Det er trist at vi under rødgrønn regjering får nok ett forslag om å fjerne en individuell rettighet ansatte har, kanskje særlig når det går ut over ansatte nederst på den akademiske rangstigen.

ii) Det har vært en betydelig diskusjon om mastergrader de siste ukene. Mange har i den sammenheng presisert hvordan mastergraden er forskerutdanning. Å stoppe ansatte med mastergrad fra å få en karriereutvikling i et delt undervisnings- og forskningsløp framstår i det lyset veldig merkelig. Når det er sagt, så kan det være gode grunner til å diskutere kvaliteten på dagens mastergradsutdanning.

Så to mer strukturelle problemer med forslaget:

i) Tidligere regjeringer har slått sammen høyskoler og universiteter gjennom "frivillig tvang" slik at mange fra gamle høyskoler, med betydelig innslag av lektorstillinger, havnet i nye institusjoner og miljø med betydelig tyngre forskningsfokus. Våre medlemmer rapporterer at en del har kjent seg som annenrangs ansatte etter denne prosessen. De opplever å ikke bli lyttet til eller tatt på alvor i kollegiet på samme måte som tidligere.

Både på NTNU og mange andre steder har universitetslektorer en liten komponent i stillingen sin med FOU-tid (~20%). Flere institusjoner har dermed en gruppe ansatte i dag, som enten etter eget initiativ, eller på initiativ fra arbeidsgiver er midt i en prosess med sikte på nettopp opprykk til førsteamanuensis.

Nå foreslås det altså å stenge døra for de som vil utvikle seg i forskningsretning, slik at de skal forbli et permanent B-lag. Det vil oppleves ganske så demotiverende for tusenvis av ansatte i sektoren at regjeringen ikke anser dem som kompetente til å utvikle seg i en forskningsretning.

Denne situasjonen med A- og B-lag forsterkes også gjennom at høringsnotatets gjentatte presisering av at stillingsendringer ikke innebærer noen rett til andre arbeidsoppgaver. Dette er ikke nytt i denne forskriftsendringen, men en del av en utvikling over lengre tid som denne forskriften dessverre også bidrar til.

ii) Så lenge disse stillingskategoriene har eksistert i høyere utdanning, har de vært et uttrykk for den enkelte ansattes vitenskapelige kompetanse. Stillingstittelen har fulgt kompetansen.

Forslaget til ny forskrift løsriver denne koblingen. Universitetslektorer som tar en doktorgrad vil forbli universitetslektorer, mens ansatte med doktorgrad som søker nye stillinger vil få bli førsteamanuenser.

Vi beveger oss her plutselig i retningen av et mer amerikansk system, hvor stillingstittel og akademisk kompetanse er mye mer løsrevet, noe som sammen med en hard kamp om jobbene har ført til at mange akademikere med tung forskningskompetanse er blitt låst i dårlig betalte stillinger, med liten til ingen forskningstid, eller -muligheter.

Førsteamanuensis

Her foreslår HK-dir et nytt krav om forskningserfaring utover eget doktorgradsprosjekt.

Dette forslaget drar i helt motsatt retning av det pågående arbeidet med reduksjon av midlertidighet i sektoren. Det er et systemisk problem at unge akademikere, gjerne i etableringsfasen av livet, må gå i ulike midlertidige stillinger ved institusjoner i ulike deler av landet eller verden før de får seg en fast stilling. Gjerne i en etableringsfase av livet.

Det er nok press på kvalitet og omfang av forskningsarbeider gjennom de ordinære utlysningssprosessene i sektoren, og ulike institusjoners behov er svært varierende. Å innføre dette kravet, vil igjen føre oss enda nærmere en amerikanisering av norsk academia og vekk fra den norske modellen med fast jobb og full stilling i arbeidslivet - også ved universiteter og høyskoler.

Norskopplæring

NTL støtter en styrking av norsk som fagspråk, og mener norsk bør være det primære undervisningsspråket - særlig på lavere grads studier.

Norskkurs er meningsfylt for kandidater som planlegger en videre akademisk karriere i Norge med delte undervisnings- og forskningsstillinger, men mindre meningsfylt for de som ser for seg videre arbeid utenfor academia (et flertall av dagens stipendiater) i et internasjonalt miljø.

Det ligger ingen signaler om at det skal følge noen midler til denne ekstra tiden, så vi risikerer at dette blir nok en ekstra pålagt oppgave som skal løses innenfor eksisterende budsjett i en tid med til dels kraftige kutt i sektoren.

NTL støtter at norskopplæring skal tilbys ansatte i utdanningsstillinger.

Norsk
Tjenestemannslag

Ansettelse på innstegsvillkår

NTL er kritisk til å åpne permanent opp for ansettelser på innstegsvillkår. Vi opplever dette som et grep som beveger norsk akademia vekk fra den norske arbeidslivsmodellen med fast jobb, full stilling som hovedregel, og mer mot et amerikansk system hvor man lever i årevis med jobbusikkerhet i jakt på 'tenure'. Vi anbefaler at dette systemet avvikles.

Med hilsen

Norsk Tjenestemannslag

/s/

Kjersti Barsok

Forbundsleder

Thomas Sandvik

Forbundssekretær